

S'ha presentat diverses vegades, en la història de l'Església, la temptació de practicar un cristianisme íntim, que no reconeix en els ritus litúrgics públics la seva importància espiritual. Sovint aquesta tendència reivindicava la presumpta major puresa d'una religiositat que no depengués de les cerimònies exteriors, considerades com una càrrega inútil i nociva. Al centre de les crítiques hi havia no una particular forma ritual, o una determinada manera de celebrar, sinó la mateixa litúrgia, la forma litúrgica de pregar.

De fet, es poden trobar en l'Església certes formes d'espiritualitat que no han estat capaces d'integrar adequadament el moment litúrgic. Molts fidels, tot i participar assíduament en els ritus, especialment en la Missa dominical, han obtingut l'aliment per a la seva fe i la seva vida espiritual més aviat d'altres fonts, de tipus devocional. En les darreres dècades, s'ha avançat molt. La Constitució Sacrosanctum Concilium del Concili Vaticà II representa el centre d'aquest llarg trajecte. Reafirma d'una manera completa i orgànica la importància de la divina litúrgia per a la vida dels cristians, que hi troben aquella mediació objectiva que requereix el fet que Jesucrist no és una idea o un sentiment, sinó una Persona viva, i el seu Misteri un esdeveniment històric. La pregària dels cristians passa per mediacions concretes: la Sagrada Escriptura, els Sagraments, els ritus litúrgics, la comunitat. En la vida cristiana no es prescindeix de la part corpòria i material, perquè en Jesucrist s'ha convertit en el camí de salvació. Podríem dir que hem de pregar també amb el cos: el cos entra en la pregària.

Per tant, no hi ha cap espiritualitat cristiana que no estigui arrelada en la celebració dels sants misteris. El Catecisme escriu: «La missió de Crist i de l'Esperit Sant que, en la Litúrgia sacramental de l'Església, anuncia, actualitza i comunica el Misteri de la salvació, continua en el cor de qui prega» (n. 2655). La litúrgia, en ella mateixa, no és només pregària espontània, sinó alguna cosa cada vegada més original: és un acte que fonamenta tota l'experiència cristiana i, per tant, la pregària també és un esdeveniment, una ocurrència, una presència, una trobada. És una trobada amb Crist. Crist es fa present en l'Esperit Sant a través dels signes sacramentals: d'aquí ve la necessitat, per a nosaltres cristians, de participar en els misteris divins. Un cristianisme sense litúrgia, m'atreviria a dir que potser és un cristianisme sense Crist. Sense el Crist total. Fins i tot en el ritu més estèril, com el que alguns cristians han celebrat i celebren en llocs de presó, o en l'amagatall d'una casa durant els temps de persecució, Crist es fa realment present i es dona als seus fidels.

La litúrgia, precisament per la seva dimensió objectiva, demana ser celebrada amb fervor, perquè la gràcia vessada en el ritu no es dispersi sinó que s'uneixi al que cadascú ha viscut. El Catecisme explica molt bé i diu

així: «La pregària interioritza i assimila la Litúrgia durant i després de la seva celebració» (ibid.). Moltes pregàries cristianes no provenen de la litúrgia, però totes, si són cristianes, pressuposen la litúrgia, és a dir la mediació sacramental de Jesucrist. Cada vegada que celebrem un Baptisme, o consagrem el pa i el vi en l'Eucaristia, o unguim amb l'Oli sant el cos d'un malalt, Crist és aquí! És Ell qui actua i és present com quan guaria els membres dèbils d'un malalt, o quan lliurava el seu testament per a la salvació del món en el Sant Sopar.

La pregària del cristià fa seva la presència sacramental de Jesús. Allò que ens és extern es converteix en una part de nosaltres: la litúrgia ho expressa fins i tot amb el gest tan natural de menjar. La Missa no pot ser només “escoltada”: és una expressió incorrecta, “jo vaig a oir Missa”. La Missa no pot ser només escoltada, com si nosaltres fóssim només espectadors d'alguna cosa que se'ns escapa sense implicar-nos. La Missa sempre se celebra, i no només pel sacerdot que la presideix, sinó per tots els cristians que la viuen. I el centre és Crist! Tots nosaltres, en la diversitat dels dons i dels ministeris, tots ens unim a la seva acció, perquè és Ell, Crist, el Protagonista de la litúrgia.

Quan els primers cristians van començar a viure el seu culte, ho van fer actualitzant els gestos i les paraules de Jesús, amb la llum i la força de l'Esperit Sant, perquè la seva vida, assolida per aquesta gràcia, es convertís en sacrifici espiritual ofert a Déu. Aquest enfocament va ser una veritable “revolució”. Escriu sant Pau en la Carta als Romans: «Per això us exhorto, germans, per la misericòrdia de Déu, a oferir els vostres cossos com a sacrifici vivent, sant i acceptable per a Déu; aquest és el vostre culte espiritual» (12,1). La vida està cridada a convertir-se en culte a Déu, però això no pot passar sense la pregària, especialment la pregària litúrgica. Aquest pensament ens ajuda a tots quan anem a Missa: vaig a pregar en comunitat, vaig a pregar amb Crist que és present. Quan anem a la celebració d'un Baptisme, per exemple, Crist és allà, present, qui bateja. “Però, Pare, aquesta és una idea, una manera de dir”: no, no és una manera de dir. Crist és present i en la litúrgia tu pregues amb Crist que està al teu costat.

Papa Francesc